

Essent heeft met belangstelling kennisgenomen van het ontwerp Beleidsprogramma Klimaat en maakt graag gebruik van de mogelijkheid hierop te reageren.

Allereerst spreken wij onze waardering uit richting het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat voor de enorme hoeveelheid werk die reeds is verzet. De uitwerking van het beleid rondom klimaat binnen de bestaande Nederlandse context is een complexe opgave. Essent onderschrijft de gemaakte keuzes tot uitwerking van het beleid. Als marktleider zet Essent zich in om verduurzaming en de energietransitie in Nederland te versnellen. Hierbij staan *leveringszekerheid, draagvlak van de eindgebruiker en betaalbaarheid* voor onze klanten voorop. Met onze verschillende merken (Essent, Vandebron & energiedirect.nl) bieden we verschillende producten en diensten aan waardoor wij brede kennis en ervaring hebben in de energiemarkt. Daarnaast kunnen we bouwen op kennis en expertise van ons internationale moederbedrijf E.ON.

Het ontwerp Beleidsprogramma Klimaat bevat goede handvatten voor de uitwerking van beleid in de benodigde wetgeving. Wij constateren echter dat er ook nog een aantal punten verduidelijking of aanpassing behoeven. In deze reactie gaan wij nader op deze punten in, specificeren wij daar waar relevant onze zorg op het beoogde doel van het beleid en doen wij een eventuele suggestie voor aanpassing.

Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid onze punten nader toe te lichten en verder bij te dragen aan wetgeving waarmee de energietransitie versneld kan worden.

De betaalbaarheid van de energietransitie

Met ruim 2,5 miljoen klanten merken wij dat steeds meer mensen moeite hebben met het betalen van de energierekening. Het afgelopen jaar zijn er maatregelen genomen om huishoudens en ondernemers tegemoet te komen. Toch zien wij de noodzaak om op korte termijn een verdere tegemoetkoming op te zetten. Het komende jaar voorzien wij namelijk een verdere stijging van de energierekening. Verdere verduurzaming en energiebesparing zijn daarom essentieel om de energierekening ook duurzaam te laten dalen. Maar iedereen moet mee kunnen komen, ongeacht portemonnee. Daarom zijn doelgerichte financieringsmaatregelen nodig om bewoners aan te sporen tot het nemen van energiebesparende maatregelen. Tegelijkertijd staat de markt klaar om te verduurzamen, maar is er geregeld sprake van een onrendabele top voor een investering, zowel voor huishoudens als ondernemers. Ook hier moet voldoende beleidsaandacht voor zijn. Want al deze investeringen, zowel door consument als door marktpartij, dragen bij aan het creëren van een meer betaalbare, duurzame en betrouwbare energievoorziening.

Essent wil iedereen de volgende stap in de energietransitie laten zetten. Passende financiering is dan ook essentieel om huishoudens en bedrijven mee te krijgen in de energietransitie. Hiermee zorgen we dat de grote opgave die voor ons ligt stap voor stap dichterbij komt.

In het voorliggende beleidspakket wordt er vermeld dat er momenteel in samenwerking met banken onderzocht wordt in hoeverre de leenruimte opgerekt kan worden, zodat een hypotheekgever een prikkel krijgt maatregelen te nemen wanneer hij zijn huis koopt. Tegelijkertijd wordt de introductie van het warmtefonds benoemd, waarbij er rentevrije leningen afgesloten kunnen worden t.b.v. verduurzaming. Om meer effect te behalen met de regeling achten wij de volgende voorstellen essentieel:

- Koppel de uitbreiding van de leenruimte (LTV) aan een verplicht te maken labelsprong. Hiermee wordt voorkomen dat er slechts marginale verduurzamingsstappen worden genomen, die vervolgens geen impact op de waarde van het huis hebben en zo voorkomen wordt dat een hypotheek 'onder water' kan komen te staan;
- De kosten van labelling kunnen een barrière vormen voor huishoudens. Tegelijkertijd kan labelling aan slagkracht winnen wanneer de LTV gekoppeld wordt aan het maken van een labelsprong. Zo wordt labelling lonender voor huiseigenaren.

De introductie van rentevrije leningen vormt in de basis een goede incentive, maar treft tegelijkertijd slechts een deel van de markt. Huiseigenaren en huurders die tegen de grens van energiearmoede aanzitten zullen per definitie minder geneigd zijn te gaan lenen, omdat een kleine inkomensval grote impact kan hebben op het maandelijks besteedbaar inkomen, waardoor de maandelijks terugbetaling een obstakel kan vormen.

- In dit licht zouden wij dan ook willen pleiten voor het uitkeren van vouchers, slechts bestemd voor verduurzaming. Wanneer een gemeente gericht vouchers kan uitkeren – dus op proactieve wijze – werkt dat drempelverlagend en kan er grote verduurzamingswinst geboekt worden bij huishoudens die in energiearmoede verkeren.

Transitie van de gebouwde omgeving

Essent juicht de voorgenomen normering in het kader van de gebouwde omgeving toe. Juist nu is het belangrijk heldere doelen te stellen, deze te bewaken en waar nodig aan te scherpen om de benodigde snelheid in de transitie te maken. Met de voorgenomen normering zorgen we naast het stimuleren van maatregelen ook voor een duidelijk doel. Van belang is dat het doel haalbaar is en dat huishoudens en ondernemers geholpen worden met het behalen van dat doel.

Om woningeigenaren, mkb's en bedrijven bewust te maken van hun energiebesparingspotentieel is het krijgen van energieadvies een nuttige eerste stap. Het kabinet zet in op het behouden en uitbreiden van de bestaande subsidiemaatregelen hiervoor. Essent is hier blij mee. Bewustwording is immers een belangrijk element voordat er daadwerkelijk maatregelen genomen worden.

- Essent wil er dan ook voor pleiten om landelijke richtlijnen op te stellen waar het geven van energiebesparingsadvies aan moet voldoen, zodat de consumenten uiteindelijk de goede maatregelen nemen, gebaseerd op gedegen rapportage;
- Essent pleit voor het verlengen van de Subsidie Verduurzaming Mkb. Er is een grote besparingswinst te behalen binnen het mkb, waardoor subsidiëring een nuttig instrument is. Wij vinden het van belang dat deze regeling in nauwe samenspraak met de markt opgesteld wordt, zodat marktpartijen zich hier op voor kunnen bereiden;
- Essent merkt op dat de ISDE-subsidie (waardoor huishoudens tot ongeveer 30% subsidie kunnen krijgen wanneer er twee energiebesparende maatregelen worden genomen) niet doeltreffend is. De huishoudens die bereikt moeten worden, vinden de drempel te hoog en blijft belangrijk verduurzamingspotentieel dus liggen. Om bewoners de noodzakelijke stappen te kunnen laten zetten, zou het subsidieerbare bedrag van een energiebesparingsmaatregel verhoogd moeten worden.

Isolatie is meestal de meest efficiënte energiebesparingsmaatregel die genomen dient te worden. Met de introductie van het Nationaal Isolatieprogramma worden goede stappen gezet om isolatie een meer nadrukkelijke plek te geven in de energiebesparingscampagne. De juiste huizen moeten echter 'bereikt' worden en deze moeten ook voorzien worden van kwalitatief goede isolatie. De volgende overwegingen zijn dan ook relevant voor een efficiënte inzet van isolatie:

- Organiseer voldoende marktcapaciteit. Dat betekent dat er ook budget ingezet dient te worden voor de arbeidsmarkt en bijbehorende opleidingsfaciliteiten. Zonder voldoende personeel kan de isolatieopgave niet uitgevoerd worden.
- Op dit moment bestaan er geen kwaliteitseisen voor isolatie-installatie, terwijl een degelijke kwaliteit van het isolatiemateriaal noodzakelijk is om isolatie effectief te laten zijn. Daarom zou er vanuit de overheid ingezet moeten worden op een certificeringsplicht voor isolatiebedrijven. Zo'n plicht heeft twee voordelen. Ten eerste wordt voorkomen dat consumenten opgezadeld worden met slechte kwaliteit isolatie, en hoeven er dus geen dubbele kosten gemaakt te worden in het geval deze op te korte termijn vervangen moet worden. Ten tweede heeft een certificeringsplicht voordelen voor de snelheid van de warmtetransitie. Goede isolatie is namelijk onontbeerlijk voor het effectief laten functioneren van (hybride) warmtepompen en collectieve warmtenetten.

Een collectief warmtenet vormt een energie-efficiënt en CO₂-neutraal middel om de warmtetransitie te bewerkstelligen. De ontwikkelingen in de markt gaan snel, waardoor er betaalbare, betrouwbare en duurzame warmtenetten opgeleverd kunnen worden. Graag geven wij de volgende overwegingen mee:

- Gemeenten krijgen financiële middelen (bv. in het kader van het Nationaal Programma Warmtetransitie) om de gemeentelijke warmtetransitie te versnellen. Wij willen ervoor pleiten dat de beschikbare middelen niet slechts ingezet zouden moeten worden ten behoeve van het proces, maar er ook daadwerkelijk middelen gereserveerd worden voor investeringen in de warmte-infrastructuur.
- De normering en eventuele subsidiëring van hybride warmtepompen (wanneer deze vanaf 2026 verplicht worden) moet prudent gebeuren. Wanneer een bepaalde wijk namelijk geschikt is voor een laagtemperatuur warmtenet, zou het bij vervanging van een aardgas gestookte cv-ketel niet verplicht moeten worden een hybride warmtepomp te installeren.
- Essent ziet subsidiëring van de onrendabele top voor de aanleg van warmtenetten als noodzakelijk voor de verdere uitrol van collectieve warmte. Juist in de bestaande bouw is een subsidie essentieel om een concurrerend bod te kunnen doen op het fossiele alternatief.

De rol van waterstof in het energiesysteem

Waterstof biedt vele toepassingen. Het is dan ook belangrijk dat het potentieel van waterstof benut wordt. Dat kan door waterstof niet slechts als 'één van de' toepassingen te zien, maar het als een multifunctionele markt te beschouwen. Juist gezien de geopolitieke spanningen en de noodzaak van diversificatie van het energiesysteem is het inzetten op waterstof noodzakelijk:

- Essent wil graag ter overweging meegeven om de import op waterstof te subsidiëren. Dat heeft twee voordelen. Ten eerste wordt waterstofproductie losgekoppeld van het Nederlandse elektriciteitsnet, wanneer er geïmporteerd wordt. De elektriciteitsopwekking hoeft dan immers niet voor elektrolyse gebruikt te worden. Ten tweede wordt energie op die manier goedkoper (door afname van schaarste), hetgeen ten goede komt aan de betaalbaarheid van de totale energietransitie;
- Wij willen ervoor pleiten de onrendabele top van de operationele uitgaven (OPEX) te subsidiëren. Juist om op die manier een brug te slaan tussen de prijs van aardgas en van waterstof. Subsidiëring is – op dit moment in de ontwikkeling van de markt - essentieel om waterstof economische slagkracht te geven.

De technische aspecten van waterstof, en zijn uiteindelijke toepasmogelijkheden, vragen om financiële tegemoetkoming van het ongelijktijdigheidsprincipe. Om waterstof een daadwerkelijke kickstart te kunnen geven en als werkbaar alternatief op fossiele energiebronnen kan dienen, is de markt gebaad bij meer overheidsinvesteringen.

Het hebben van 50 waterstoftankstation in 2050 wordt als doel genoemd. Wij zijn echter van mening dat het aantal niet zozeer relevant is in dit geval. Wanneer gedacht wordt vanuit consumentenpositie zijn bereikbaarheid en gemak belangrijke drijfveren. Het genoemde doel zou dan ook meer gestuurd moeten worden op bereikbaarheid: bijvoorbeeld er is een waterstoftankstation voor iedere automobilist bereikbaar binnen x minuten rijden. Tegelijkertijd is het belangrijk heldere tussendoelen te formuleren, zodat er gemonitord en waar nodig bijgestuurd kan worden.

Er wordt een bijmengverplichting van groen gas geïntroduceerd voor leveranciers. Essent wil graag meegeven dat de groengasproductie een belangrijk onderdeel is om de doelen te behalen. Voorkomen dient te worden dat de opschaling van de groengasproductie een grondstoffentekort tot gevolg heeft of dat de kosten voor de consument oplopen. Essent wil daarom het volgende meegeven.

De doelen voor 2030 vragen veel extra groen gas in het systeem. Essent acht het daarom van belang in te zetten op binnenlandse groengasproductie en deze te subsidiëren middels sturing door de SDE++. In hoeverre wordt voldoende groengasproductie verwacht? De bijmengverplichting gaat hoogstwaarschijnlijk leiden tot een hogere energierekening. Zoals eerder aangegeven is Essent van mening dat de betaalbaarheid van de energietransitie nooit in het geding mag komen.

Hernieuwbare opwek in combinatie met flexibiliteit

Essent ziet een verdere groei van zonnepanelen als een belangrijk onderdeel van de energietransitie. De panelen zijn inmiddels een ingeburgerd middel om de duurzaamheidsdoelen te bereiken. Veel woningeigenaren gaan hiertoe over en moeten hiertoe gestimuleerd worden. Daarnaast is flexibiliteit in het energiesysteem nodig om daar waar mogelijk maatwerk te kunnen bieden. Juist deze flexibiliteit, en het kunnen sturen daarop, is een cruciaal middel om verdere congestie te voorkomen.

In het voorliggende klimaatprogramma wordt onderkend dat een flexibele infrastructuur noodzakelijk is voor de verdere groei van zonPV. Tegelijkertijd wil Essent benadrukken dat de stabiliteit van het energiesysteem hierin ook een belangrijke factor is. Stabiliteit is nodig om de robuustheid en betrouwbaarheid van het systeem te kunnen garanderen. Netbeheerders zouden hierin moeten samenwerken met marktpartijen om de stap naar voren te zetten.

Essent merkt op dat technische beperkingen van aansluitingen een probleem kunnen vormen bij de verdere uitrol van elektrificatie. Woningen in de bestaande bouw beschikken nog veelvuldig over een 1x35A-aansluiting, terwijl een 3x25A-aansluiting nodig is. Om elektrificatie op te kunnen schalen, zijn er dan ook aanpassingen nodig in de meterkast. Deze aanpassingen dienen uitgevoerd te worden door de netbeheerder. Momenteel zijn hier nog aanzienlijke kosten mee gemoeid. Wij willen dan ook benadrukken dat een financiële prikkel is nodig voor zowel de netbeheerder als de eindgebruiker om zo te kunnen innoveren. Uiteindelijk komt dat ten goede van de snellere verduurzaming van de energievoorziening.

Thuis- en buurtbatterijen hebben volgens Essent een positieve impact op de flexibiliteit van het energiesysteem. Zo kan het energienet gebalanceerd worden en worden meer inwoners betrokken bij de energietransitie. Wij zijn de volgende punten als essentieel om batterijen effectief uit te kunnen rollen:

- Een subsidie op de aanschafkosten van een batterij is essentieel voor de energietransitie. Op die manier wordt geborgd dat niet alleen vermogende huizenbezitters kiezen voor een batterij;
- Daarnaast is het van belang dat de netwerkkosten verdwijnen voor alle batterijen in het net. Dit vormt een belemmering voor de verdere ontwikkeling van de batterijmarkt;
- Om de markt investeringszekerheid te geven moet batterij-opslag primair marktgebaseerd zijn, aangezien energie-uitwisseling uiteindelijk energielevering betreft.

Essent is sterk voorstander van het versneld afschaffen van de salderingsregeling. Zo wordt netcongestie tegengegaan en is zonPV niet alleen toegankelijk voor een kleine groep huizenbezitters. De kosten van deze regeling zijn hoog. Voor de eigenaren van de een zonPV-systeem moet er op korte termijn een overgangsregeling komen. Essent vindt het essentieel dat iedereen mee kan doen in de energietransitie en denkt daarom graag mee aan een regeling die zonPV stimuleert, zonder de hoge kosten die nu aan de regeling verbonden zijn. Immers wordt een groot deel van de kosten gesocialiseerd, ook bij huishoudens die niet kunnen investeren in zonPV.

Elektrificatie van vervoer

Verregaande elektrificatie van het Nederlandse wagenpark moet een grote bijdrage gaan leveren aan het behalen van de onze klimaatdoelen. Essent deelt dit uitgangspunt. Wel blijft het zaak dat elektrische auto's voor een breder deel van Nederland toegankelijk en betaalbaar worden. Ook moeten er handhaafbare doelen opgesteld worden, waartoe voldoende middelen vrijgemaakt worden. Wanneer de laadinfrastructuur bijvoorbeeld niet toereikend blijkt, werkt dit remmend op de ontwikkeling van de markt van elektrisch vervoer.

Essent acht het positief dat de werkgever een duidelijke rol toebedeeld krijgt met betrekking tot elektrisch vervoer. Naast dat dit past bij het maatschappelijk verantwoord ondernemen, valt er een grote verduurzamingswinst te behalen in het zakelijk verkeer binnen Nederland.

Het kabinet heeft voor 2025 heldere doelen gesteld. De stadslogistiek moet namelijk emissieloze zones krijgen. Belangrijk is om heldere randvoorwaarden te creëren over de exacte criteria waar een gebied aan moet voldoen, of er tussendoelen komen en wat de precieze planning gaat zijn. Het is voor marktpartijen immers van belang hierop voorbereid te zijn om voldoende leveringscapaciteit te hebben, wanneer nodig.

Zoals eerder naar voren gekomen, vormt netcongestie een belangrijke uitdaging voor het kunnen slagen van de energietransitie. Ook bij het elektrisch vervoer speelt deze uitdaging. Congestie dient voorkomen te worden door de laadinfrastructuur te moderniseren, zodat deze te allen tijde betrouwbaar blijft. De introductie van zogenaamde slimme laadpalen kan hier een bijdrage aan leveren. Slimme laadpalen zijn echter duur in aanschaf. Subsiëring zou dan ook in overweging genomen worden, wanneer er op termijn ingezet wordt op grootschalige elektrificatie van het wagenpark.